

حکومت تاوانبارە که جاشهکان دادگایي ناکات

راپورتی سۆران مامەحمەد

ئەو شالارە بەرینە ئەنقال بەتەنھا بەسەربازەکانی سوپای عێراقی نەدەکر، جاش وەك رێنیشاندەر و دەلیلی ئەوان ئەو کارەساتەیان دروستکرد.

مەریەم ئەحمەد كە خۆی وههشت منداڵ و مێردەكەى و نزیكەى 375 كەس لە گوندەكە یاندا ئەنقال كرابوو دەلێت "بارق هات گرتمانى، بەلام لە پێشدا جاش دەستنیسانی کردین"، ئەو چیرۆكى گرتنى خۆى و خانەوادەكەى دەگێرێتەوە "لە تۆبزاوا كاتر مێتر 12 شو و بوو بانگى پیاو كە میان كەردو كە لوپە لیان لە بەرى داكەندو بە جامانەكەى خۆى چا و دەستیان بەستەو و بردیان دواى پینچ خولەك گویم لەتەقەكان بوو كە كوشتیان"، ئەو باسى ئەو یكرد كە لە وێدا 3 منداڵی لە برسا مردوون 3 لە منداڵەكانم لە برساندا مردن هیچ نەبوو بیخوین"، منداڵێكىشى "زندۆقى چوو" و مەریەمى رەشپۆش وای گێرایەو "كە باریانكردین لەزێلەكە عەسكەرێك كەردى بەبال كورەكەمداو فریى دایە نێو سەیارەكەو یەكسەر زندۆقى چوو و زالى تەقى زوخاوى لە دەم هاتە دەرەو و مرد"، ئەو ژنەى كە 3 منداڵە و مێردەكەى ئەنقال كراوە دەلێت "ناكوئىستا ههچم بۆنەكراوه".

بۆ منداڵەکانیشم ههچ نەكراوه"، ئەو تەنھا سەدام و عەرەبەكان بە تاوانبار نازانیت و پێسى وایە "جاش نەخشەكەى كێشا، ئەوانیش بەشداربوون، ئیستاش كە دەچمە هەندێك دائیرە هەر جاشەكانن ماونەتەو لە شوێنى خۆیان بەتایبەتى كەركوك هەر دارودەستەكەى جارنە"، مەریەم هەرگیز ئاسودە ناییت "بەحەزەر تەو و م رۆژێك ئاسودەم، من ئیستاش كرێچیم و ژيانم خوش نییە ئیدی كەى ئاسودەم". ئەوان بەرنگە تارىك و زەردەخەنە تەماویبەكانینەو دەیانناسیتەو، شەرمین كچىكى تەمەن 22 سالا یەو باوكى و مامى ئەنقالكراوه و باوكى بەبیر نایەت و بەهۆى نەبوونی وههزاریبەو خۆیندى بۆتەو و ناكړیت و خەلكى ناوچەى زەنگنە، شەرمین دەلێت "هەقە جاشەكانیش وەكو سەدام و عەلى كیمیاوى بەسزای خۆیان بگەیه نەدرین ئەوانیش تاوانبارن"، كچەباوك ئەنقالكراوه كە كاتێك ئەو جاشانە دەبینیت هەست بەدلتهنگى دەكات لەفەرمانگەو شوینەكاندا "ئەوان دەستیان لەخوینى باوكى من داوهبوو كە چى هەرئەوان لەفەرمانگەكاندا كارەكانى ئیمەیان بەدەسته".

ئەو چیرۆكى جاشىكى گێرایەو كە دەیناسیت و "ئىستا مەسئولەكان دەچنە مالى و هەمان ناغای جارنە بۆئەوانە بەسزای خۆیان ناگەین" ئەو دەسەلا بە تاوانبار ناو دەبات لـبیتاوانكردنى ئـسو جاشانەدا "حکومت باش دەیناسیت، حکومت تاوانبارە كە جاشەكان دادگایي ناکات"، ژنێكى دیکەى ئەنقالكراو پێى خوش نەبوو ناوى بھێنریت لەبەرئەو "ئەو نەندە لەراگە یانەنەو قسەمكردوھهچمان بۆنەكرا ژۆركەس دەمناسن"، ئەو خەلكى ناوچەى جەبارییەو مێردەكەى و مامى لە ئەنقالدا تیاچوو و جاشەكان بەرپێنیشاندەرى سوپای عێراق دەزانیت بۆگوندەكەیان "ئەو شوینەى ئیمەى لێبووین لەنەخشەیشدا نەبوو ئەگەر جاش نەبوا بەسكەرێكى بەسرا بەچى دەگەیشته لای ئیمە"، ئەو ناوى موستەشارێك دینیت كە دەستی

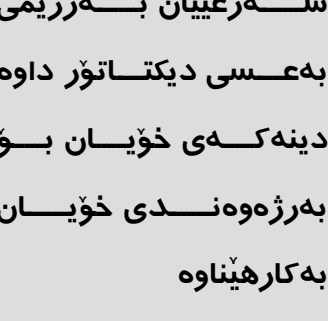
بۆمنداڵەکانیشم ههچ نەكراوه"، ئەو تەنھا سەدام و عەرەبەكان بە تاوانبار نازانیت و پێسى وایە "جاش نەخشەكەى كێشا، ئەوانیش بەشداربوون، ئیستاش كە دەچمە هەندێك دائیرە هەر جاشەكانن ماونەتەو لە شوێنى خۆیان بەتایبەتى كەركوك هەر دارودەستەكەى جارنە"، مەریەم هەرگیز ئاسودە ناییت "بەحەزەر تەو و م رۆژێك ئاسودەم، من ئیستاش كرێچیم و ژيانم خوش نییە ئیدی كەى ئاسودەم". ئەوان بەرنگە تارىك و زەردەخەنە تەماویبەكانینەو دەیانناسیتەو، شەرمین كچىكى تەمەن 22 سالا یەو باوكى و مامى ئەنقالكراوه و باوكى بەبیر نایەت و بەهۆى نەبوونی وههزاریبەو خۆیندى بۆتەو و ناكړیت و خەلكى ناوچەى زەنگنە، شەرمین دەلێت "هەقە جاشەكانیش وەكو سەدام و عەلى كیمیاوى بەسزای خۆیان بگەیه نەدرین ئەوانیش تاوانبارن"، كچەباوك ئەنقالكراوه كە كاتێك ئەو جاشانە دەبینیت هەست بەدلتهنگى دەكات لەفەرمانگەو شوینەكاندا "ئەوان دەستیان لەخوینى باوكى من داوهبوو كە چى هەرئەوان لەفەرمانگەكاندا كارەكانى ئیمەیان بەدەسته".

كەهیبە فەخرەدین خەلكى ناوشوانە و مێردەكەى و چواربرای مێردەكەى لەلایەن جاشەكانەو تەسلىم بە سوپای عێراق كراون "موستەشارێك ئیمەى گرت بەناوى فەتاح كەتكەى و دانەبەكى دیکەشى لەگەل بوو بەناوى عەبە كارەباچى"، عەبەكارەباچى لەژاندا نەماوو فەتاح كەتكەى، وەك وتى لەئێو ریزەكانى یەكێتیدایە "لەناو یەكێتیدایە"، كەهیبە لەگەرەكێكى كەركوكدا كرێچیبەو ههچ خزمەتێكى نەكراوه و پێى وایە حیزبەكوردیبەكان دەتوانن ئەوان دادگایي بکەن و دەتوانن ئەوانیش بگرنە خۆیان، ئەو دەپەوێت "ئەو موستەشارانەى بەخۆشى دەسوپێنەو دادگایي بکړین"، هەرۆهە دەپەوێت قەرەبووبکړیتەو و خانووى پېندریت، ئەو هەش دەلێت "بەرىن قەت ساریژ ناییت نزیكەى 70 كەسم ئەنقالە برینى من بەچى ساریژ بېیت"، ئەو منداڵەکانیشى لەبەر دەستكورتى "یەك رۆژ نەیاخویندوو و تاكوئىستا

ههچ لایەنێك لێى نەپرسیوینەتەو و كەس و كاری ئەنقال لەرەوشى ژيانیان زۆر بیزارەو كەس نازیان هەلناگړیت، جاشێك دەكوژریت پارچەك زەوى و خانوویەكیشى دەدەنئى و موچەى باشیشى بۆدەردەهینن بەلام كەس و كاری ئەنقالیان پەراوێخستوو".

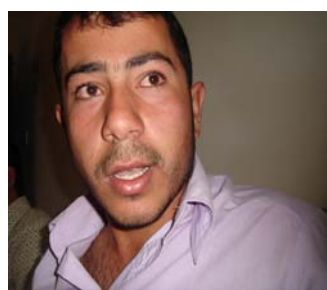
كاروان عەلى لەسالى ئەنقالدا لەدايكبووه و گوزەرانیان بەخراب وەسف دەكات لەبەر ئەو "من خۆم كرێكاری دەكەم و دایكەم و باپیرم بەخێو دەكات لەمالەو، چونكە هەردووکیان كوین، تاكوئىستا ههچمان بۆنەكراوه"، ئەو بھهیاو لەحکومتەى عێراق كەخزمەتیان بۆیكات "حکومتەى خۆمان توانای ههیه دەبیت ئیدی خزمەتمان بکات"، ئەو تەنھا 2 مانگ بووه لەگەل دایك و باوك و 3 مامیدا ئەنقال دەكړیت لەناوچەى قادركەرەم، ئەو لەدەمى دایكیبەو دەگێریتەو "دایك و اباسى دەكات كەهاتوونەتە سەر گوندەكەمان 3 جاشیان لەگەل بووه ئیستاش ماون و دەستیان دەپوات، چۆن سەدام و ئەوانى تر دادگایي کران جاشەکانیش دادگایي بکړیت".

ئەو كەسانەى فەتواى شەرعیان بەرژیمی بەعسى دیکتاتور داوه دینەكەى خۆیان بۆ بەرژوونەندى خۆیان بەكارهێناوه ئەو كەركوكیبەكە هیمای بۆئەو كەرد كە "دین ههچى پیناكریت بۆ پاشماوهكانى ئەنقال، دین دەسەلات نییە".

ئەو كورە چاوهكانى پردهبیت لەفرمیسك "لەو زياتر قسەم بۆناكریت ههچیان بۆنەكردووم، زەویمان وەرناگرتوو تەجواز كرێكى كەردوو كەزەوى بۆپاشماوهكانى ئەنقال نەماوه"، ئەویش كرێچیبەو داوا دەكات زەوییان بۆداین بکړیت یان خانویان بۆدروست بکەن "من كرێكاری دەكەم رۆژانە بیست هەزارم دیت دە هەزارى دەكەم بەمەسرف دە هەزارەكەى دیکەش بەشى كرێ خانو ناکات، ئەى من گەنج ناییت پیداوایستیبەكانى خۆم دابن بکەم".

مەلا كەركوكیبەكە هیمای بۆئەو كەرد كە "دین ههچى پیناكریت بۆ پاشماوهكانى ئەنقال، دین دەسەلات نییە".

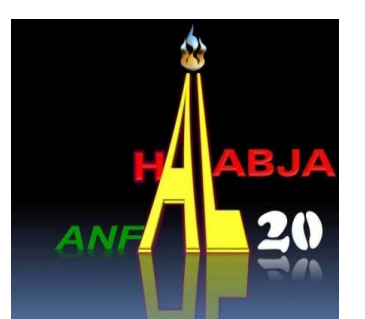

با ئالای رەش لەسەر ماله كانمان بەرز بکەینەو

گورچك بر تر بووه، بۆ گەلى كورد ئەم پروسەى لەو پۆژەوێ دەستى پى كەردوو بۆ هەتاهەتایە بەردەوام دەبیت، پروسەى تاوانى ئەنقال كاریگەرى دەروونى زۆرى ههبووه بۆ ئەوانەى لەسەردەمى پروسەكەیا ژیاون و ئەمەش بۆئەو كەنى دواتریش بەهەمان شێوه كاریگەرى و رەنگدانەوێ دەروونى زیاتریشى دەبیت، چونكە بوە بە كە لتورى نەتەوێ كورد، قوربانیاى ئەنقال بەتەنھا هى حیزبێك و گروپێك و ناوچەى كى ديارى كراو نیە، لەئەنقالكردنى برا فەیلەكانەو بە بگەر، لەزاخووه تا خانەقین بە گەرمیان و كوێستانەو، ههموو چين و توێژو ئاین و هۆزو بنەمالەى كى رزگار حەمە

چاك و كەركوك

چاك لە شارى كەركوك، لە پۆژى 4/14 سەلماندیبەو كەركوك و چاك و ئەنقال جەستەى كە پێكەو و گریدارون، لە مرقووه دەلێن لە خوشى و ناخوشى، تالى و شیرینی، لەگەلتانین كەركوكیبەكان. كەركوكیبەكان چۆن یەكەم پەيامدەرى ناساندنى ئەنقالبوون، یەكەم بانگەوازەرى مافی ئەنقالكراوان بوون، قوربانى دەست دیوهمەى نەگرسى ئەنقال بوون، لە ئیستاهو دەلێن لە خوشى و ناخوشى لە گەلتانین. دەكات، كەركوك شارى ئەنقالكردن و تەعریبكردن، خەون و هەژارى، ئاوات و نامانج بۆ نەتەوێهەكى 40 ملیۆنى، پێششلی مافی دانیشتووانەكەى و كێشمەكێش و شەرى نەتەوێهەتى، ههموو ئەمانە پێویستیان بە ناوهندى چاكە لەم شارە ئازیزە، چونكە چاك بۆ كۆتایى پھێنن بە ههموو ئەو ستم تاوانانە و ژيانى نوێ و كامەرانى دامەزراره و كاردەكات، پەيامەكانى چاك لە كەركوك چاككردنى بارى ژيان و كەموكپریكردن لە مافی قوربانیاانە. دەرچوونى یەكەم رۆژنامەى ناوهندى

عەلى مەحمود مەحمەد لەگەل دەرچوونى ئەم رۆژنامەى، نووسینگەى كەركوكى ناوهندى چاكیش دەست بە كارەكانى خۆى